

Юлія О. Русіна*

СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті встановлено, що система соціального страхування України відіграє важливу роль у забезпеченні соціальних гарантій для громадян, зокрема у питаннях пенсійного забезпечення, страхування від безробіття, тимчасової втрати працездатності, нещасних випадків на виробництві та медичного страхування. Визначено, що в умовах воєнного стану ця система стикається з низкою актуальних проблем, серед яких: значне зменшення надходжень до соціальних фондів через зниження рівня зайнятості; руйнування інфраструктури; збільшення кількості постраждалих осіб; потреби у соціальних виплатах. Встановлено, що однією з головних проблем є нестабільність фінансування та необхідність швидкого реагування на змінені обставини, що вимагає адаптації механізмів соціального страхування до умов війни. Запропоновано напрями подолання проблемних питань, серед яких основне місце посідають: своєчасні реформи; міжнародна підтримка; забезпечення фінансової стійкості; адаптація системи до сучасних умов та розробка ефективних програм підтримки населення, зокрема ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та безробітних.

Ключові слова: система соціального страхування, воєнний стан, актуальні проблеми, пенсійне забезпечення, соціальні гарантії, безробіття, працездатність, соціальні фонди, інфраструктура.

Рис. 3. Лім. 24.

DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-285-107-117

Yuliia Rusina

SOCIAL INSURANCE SYSTEM OF UKRAINE: MARTIAL LAW PERIOD CURRENT PROBLEMS

The article establishes that the social insurance system of Ukraine plays an important role in ensuring social guarantees for citizens, in particular, in the issues of pension provision, unemployment insurance, temporary disability, industrial accidents and health insurance. It is determined that under martial law, this system faces a number of pressing problems, including: a significant decrease in revenues to social funds due to a decrease in employment; destruction of infrastructure; an increase in the number of affected persons; and the need for social benefits. It is established that one of the main problems is the instability of financing and the need to respond quickly to changed circumstances, which requires adaptation of social insurance mechanisms to the conditions of war. The author proposes ways to overcome the problematic issues, among which the main ones are: timely reforms; international support; ensuring financial sustainability; adaptation of the system to modern conditions and development of effective programs to support the population, in particular veterans, internally displaced persons and the unemployed.

Keywords: social insurance system, martial law, current issues, pensions, social guarantees, unemployment, ability to work, social funds, infrastructure.

Peer-reviewed, approved and placed: 09.03.2025.

Постановка проблеми. Система соціального страхування України відіграє важливу роль у забезпеченні соціального захисту населення, особливо в умовах воєнного стану, коли ризики втрати працездатності, безробіття та

* Kyiv National University of Technologies and Design. Ukraine.

інших соціальних викликів значно зростають. Війна спричинила масові переміщення населення, руйнування інфраструктури, скорочення робочих місць, а також підвищення рівня бідності та соціальної вразливості громадян, що створює значні навантаження на систему соціального страхування, яка повинна ефективно реагувати на нові виклики та забезпечувати стійкість соціального захисту. Серед основних проблем, що постали перед системою соціального страхування України в умовах воєнного стану, можна виділити недостатність фінансових ресурсів через зменшення надходжень до державного бюджету та страхових фондів, збільшення кількості отримувачів соціальних виплат, а також ускладнення адміністрування страхових програм у зв'язку з воєнними діями. Додатково виникають труднощі у доступі громадян до страхових послуг через руйнування державних установ, вимушену міграцію та загальну нестабільність економіки. Недостатність законодавчого регулювання, зокрема у питаннях підтримки внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців та членів їхніх сімей, також стає критичним чинником, що впливає на ефективність функціонування системи соціального страхування. Важливим аспектом також є необхідність адаптації механізмів соціального страхування до нових реалій, включаючи цифровізацію послуг, удосконалення процедур отримання страхових виплат та запровадження додаткових заходів підтримки для найбільш вразливих категорій населення. Таким чином, в умовах воєнного стану система соціального страхування України стикається з низкою актуальних проблем, що вимагають комплексних реформ, спрямованих на забезпечення її стійкості, ефективності та доступності для всіх громадян України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх публікацій свідчить, що війна сильно вплинула на функціонування соціального страхування в Україні. У роботах науковців Березіна С. [1], Братюк В. [2-3] та Вальчук О. [4] досліджуються питання реформування системи соціального страхування України, стабільності соціальних фондів, аналізується система загальнообов'язкового державного соціального страхування та визначаються основні шляхи побудови системи соціального страхування за допомогою електронних сервісів щодо управління соціальним страхуванням в Україні. Автори Задорожна В., Заволока Л. [6], Калінеску Т. [7], Качула С. [8], Козоріз Г. [9-10] та Крекотень І. [11] дослідили соціальне страхування як домінуючу сферу системи соціального захисту населення України, проаналізували чинники впливу в умовах нестабільного соціально-економічного середовища та запропонували шляхи покращення її функціонування. Науковці Кривошлик Т. [12], Нечаєва І. [13], П'ясецька А. [14], Пазєєва Г. [15], Прохоровська С., Кулина Г., та Стецько М. [16] проаналізували загальний вплив зміни соціального страхування на розвиток системи страхового захисту та визначили чинники впливу на зміцнення соціально-економічної безпеки в умовах перманентної кризи. Солоджук Т. [17], Федина В., Данилов А. [18], Христинченко Н. [19], Чебан І. та Абрамова А. [20] визначили сучасний стан системи соціального страхування, проаналізувавши фінансові ресурси в системі соціального страхування та запропонували концептуальні засади в контексті реформування системи соціального страхування в Україні. Чічкань

М. [21], Чоудрі С. [22], Шевченко О. [23-24] дослідили загальнообов'язкове державне соціальне страхування, визначили місце держави в регулюванні соціально-страхової системи сфери охорони здоров'я та запропонували методологічні аспекти удосконалення соціального страхування України. Проте, не дивлячись на великий науковий доробок у сфері соціального страхування, вважаємо за необхідне сфокусувати увагу на необхідності розвитку механізмів підтримки та вдосконалення соціальної інфраструктури в умовах війни, що дозволить забезпечити не лише стабільність фінансування соціальних програм, але й підтримку громадян, які зазнали найбільших втрат під час бойових дій. Також важливим залишається питання співпраці України з міжнародними організаціями для підтримки постраждалих від війни та забезпечення стійкості соціальної системи в кризових умовах.

Метою дослідження є визначення та аналіз сучасного стану системи соціального страхування в Україні, виявлення основних проблем, що виникають в умовах воєнного стану та виявлення можливих шляхів вирішення цих проблем для покращення соціального захисту населення.

Основні результати дослідження. Система соціального страхування є важливим елементом соціального захисту населення, забезпечуючи підтримку у випадку втрати працездатності, безробіття, нещасних випадків на виробництві, тимчасової непрацездатності та інших життєвих обставин. Війна в Україні, що триває з 2022 р., суттєво вплинула на функціонування цієї системи, створюючи нові виклики та загострюючи вже існуючі проблеми. У мирний час функціонування системи соціального страхування України забезпечувало соціальну стабільність, гарантуючи виплати та підтримку застрахованим особам [1-6]. Проте в умовах воєнного стану система зазнала серйозних викликів, зумовлених економічною кризою, масовим переміщенням населення, руйнуванням підприємств, зростанням рівня безробіття та збільшенням потреби у соціальному захисті військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей. Війна також посилила навантаження на фонди соціального страхування, створюючи ризики для своєчасної виплати допомог та пенсій. У зв'язку з цим актуальними є питання реформування механізмів фінансування системи, оптимізації страхових внесків, розширення кола осіб, що підлягають соціальному страхуванню, а також удосконалення цифрових сервісів для доступу до соціальних гарантій. Аналіз існуючих проблем та пошук ефективних шляхів їх вирішення є вкрай важливими для забезпечення соціальної справедливості та фінансової стійкості системи соціального страхування України в умовах війни та післявоєнного відновлення. Система соціального страхування України включає обов'язкове державне соціальне страхування, яке охоплює п'ять основних видів (рис. 1) [9-21].

Розглянемо більш детально. Система соціального страхування України охоплює обов'язкове державне соціальне страхування, яке включає п'ять основних видів, спрямованих на захист громадян у різних життєвих ситуаціях:

- пенсійне страхування забезпечує виплату пенсій за віком, у разі інвалідності або втрати годувальника, що гарантує фінансову підтримку особам похилого віку та непрацездатним громадянам;

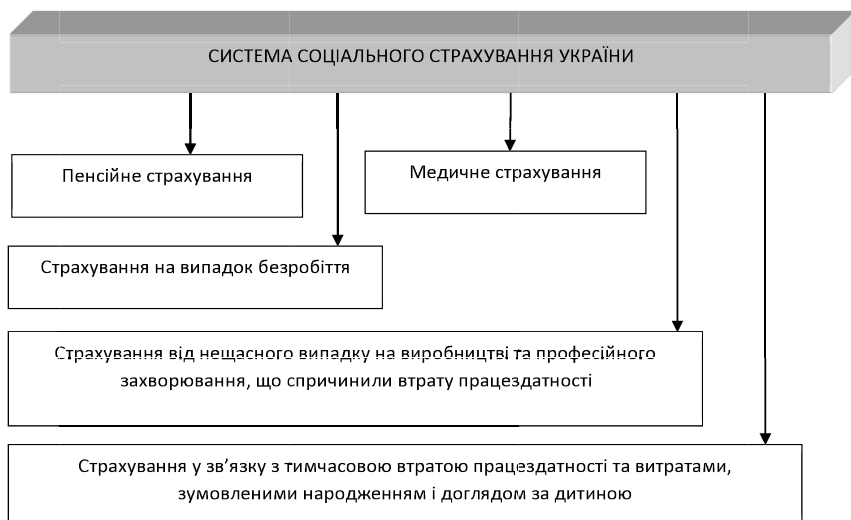

Рис. 1. Основні складові системи соціального страхування України, побудовано автором на основі [1; 6; 10; 15; 21]

- страхування на випадок безробіття передбачає матеріальну допомогу тим, хто втратив роботу, а також сприяє їхньому професійному навчанню та працевлаштуванню;

- страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням і доглядом за дитиною, покриває витрати, пов'язані з хворобою, вагітністю, пологами та доглядом за малолітніми дітьми, забезпечуючи грошову допомогу у періоди непрацездатності;

- страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності, гарантує компенсацію у разі виробничих травм або професійних хвороб, включаючи фінансування медичної та соціальної реабілітації постраждалих;

- медичне страхування покликане забезпечити доступ громадян до якісної медичної допомоги, покриваючи витрати на лікування, профілактику та реабілітацію.

Усі ці види страхування сприяють соціальному захисту населення та створюють умови для стабільності та добробуту громадян. Серед основних проблемі, що виникли з початком повномасштабної війни варто назвати наступні:

1. Дефіцит фінансових ресурсів. Дефіцит фінансових ресурсів виникає через сукупність негативних економічних і соціальних чинників, що впливають на формування доходів та збільшення видатків держави. Основною причиною зниження надходжень до фондів є скорочення економічної активності, спричинене руйнуванням підприємств, спадом виробництва та скороченням кількості працюючих громадян, які сплачують податки і страхові внески. Водночас спостерігається значне зростання видатків через

необхідність фінансової підтримки внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців, постраждалих від війни та їхніх сімей, що включає виплати соціальної допомоги, компенсації, медичне забезпечення та реабілітацію, що створює додатковий тиск на бюджет та соціальні фонди, поглиблюючи дефіцит фінансових ресурсів [6-12].

2. Втрата страхового стажу та загроза пенсійній системі. Втрата страхового стажу та загроза пенсійній системі є серйозними проблемами, що впливають на майбутнє пенсійного забезпечення громадян. Однією з основних причин цього явища є вимушена міграція громадян, які через переїзд за кордон або внутрішнє переміщення внаслідок військових дій втрачають можливість сплачувати страхові внески до Пенсійного фонду України, що, у свою чергу, призводить до скорочення кількості застрахованих осіб, що негативно впливає на наповнення бюджету пенсійної системи. Крім того, нестача коштів для фінансування пенсійних виплат стає ще однією загрозою, особливо для таких категорій, як військові пенсіонери та особи, які постраждали внаслідок військових конфліктів або інших надзвичайних обставин. Високі соціальні зобов'язання перед цими групами населення потребують значних фінансових ресурсів, які в умовах нестабільної економічної ситуації та зменшення надходжень до Пенсійного фонду стає дедалі складніше забезпечувати [14-19]. Все це може призвести до затримок у виплатах пенсій або необхідності перегляду пенсійної політики в напрямку її реформування та оптимізації.

3. Зростання рівня безробіття. Зростання рівня безробіття є однією з найгостріших соціально-економічних проблем, що виникає внаслідок воєнних дій та економічної кризи. Однією з ключових причин цього явища є закриття підприємств у зоні бойових дій та на тимчасово окупованих територіях, що призводить до втрати роботи значною частиною населення. В умовах військового конфлікту багато компаній припиняють свою діяльність через фізичне знищення інфраструктури, неможливість постачання сировини, втрату ринків збуту або ризику для життя працівників. Додатково ситуацію ускладнює скорочення робочих місць у цивільному секторі через загальну економічну кризу. Підприємства, навіть у відносно безпечних регіонах, змушені зменшувати обсяги виробництва, скорочувати персонал або взагалі закриватися через зниження купівельної спроможності населення, проблеми з логістикою та зростання вартості ведення бізнесу, що створює додатковий тиск на ринок праці, підвищуючи конкуренцію серед претендентів на робочі місця та зменшуючи можливості працевлаштування [17-24].

4. Проблеми з виплатами соціальних допомог. Проблеми з виплатами соціальних допомог в Україні загострюються через низку чинників, серед яких ключову роль відіграють ускладнена логістика виплат через воєнні дії та неможливість отримання допомог внутрішньо переміщеними особами та жителями окупованих територій. Воєнні дії спричиняють перебої у роботі банківських установ, пошкодження фінансової інфраструктури та обмеження доступу до відділень соціальних служб, що значно ускладнює своєчасну виплату соціальних допомог. Водночас внутрішньо переміщені особи стикаються з труднощами при переоформленні допомог через зміну місця

проживання, бюрократичні перепони та недостатню координацію між органами влади. Жителі окупованих територій часто взагалі не мають доступу до соціальних виплат через відсутність можливості отримання коштів на українські банківські рахунки або фізичну недоступність пунктів видачі готівки [6-14]. Усе це призводить до значних соціальних і фінансових труднощів серед найбільш вразливих категорій населення.

5. Реінтеграція ветеранів війни. Реінтеграція ветеранів війни є важливим процесом, який передбачає їх адаптацію до цивільного життя після завершення військової служби. Військовослужбовці, які повертаються з бойових дій, часто стикаються з низкою соціальних, психологічних та економічних викликів, що ускладнює їхню повноцінну інтеграцію в суспільство. Тому необхідна розробка спеціальних програм страхування та соціальної адаптації, які включатимуть фінансову підтримку, доступ до медичних послуг, психологічну реабілітацію, а також сприяння працевлаштуванню. Особливої уваги потребують ветерани з інвалідністю, які через отримані поранення можуть мати обмежені можливості для роботи і потребують додаткової соціальної підтримки. Однією з головних проблем є працевлаштування ветеранів, оскільки багато з них мають вузькоспеціалізовані військові навички, які не завжди адаптовані до вимог ринку праці, що ускладнює їхню конкуренцію з цивільними спеціалістами, а також підвищує ризик тривалого безробіття. Крім того, особи з інвалідністю стикаються з додатковими бар'єрами, пов'язаними з відсутністю доступного робочого середовища, упередженим ставленням роботодавців та недостатньою кількістю робочих місць, адаптованих до їхніх потреб [12-17]. Для ефективної реінтеграції необхідно впроваджувати комплексні заходи, зокрема програми перекваліфікації, квоти на працевлаштування, фінансові стимули для роботодавців, що наймають ветеранів, а також розвиток системи соціального страхування, яка гарантуватиме гідний рівень життя колишнім військовим та їхнім сім'ям.

В узагальненому виді основні проблеми системи соціального страхування України, що виникли з початком повномасштабної війни наведено на рис. 2.

Шляхи вирішення проблем у сфері соціального страхування передбачають комплексні заходи, спрямовані на підвищення ефективності його фінансування та забезпечення стійкості системи. Одним із ключових напрямів є фінансова підтримка системи соціального страхування, що включає залучення міжнародної фінансової допомоги та кредитів від міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Європейський Союз. Фінансова підтримка дозволяє компенсувати дефіцит бюджетних коштів і підтримати функціонування соціальних фондів. Водночас важливим кроком є запровадження додаткових податкових пільг для роботодавців, які зберігають робочі місця, що сприяє стабільності ринку праці, зменшенню рівня безробіття та, відповідно, зниженню навантаження на фонд соціального страхування [4-16]. Такі заходи дозволяють підвищити фінансову спроможність системи, забезпечити своєчасні виплати та гарантувати соціальний захист громадян. Також, одним із ключових шляхів вирішення проблем у сфері страхування є модернізація системи, яка

передбачає впровадження цифрових технологій та перехід на онлайн-облік страхових виплат. Автоматизація процесів дозволить зменшити бюрократичні бар'єри, прискорити обробку заявок та підвищити прозорість нарахування виплат. Крім того, важливим напрямком є спрощення механізмів отримання страхових виплат для внутрішньо переміщених осіб та громадян, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, що може включати створення дистанційних сервісів, спрощення процедури ідентифікації отримувачів та інтеграцію даних між державними установами для оперативного надання допомоги тим, хто цього потребує.

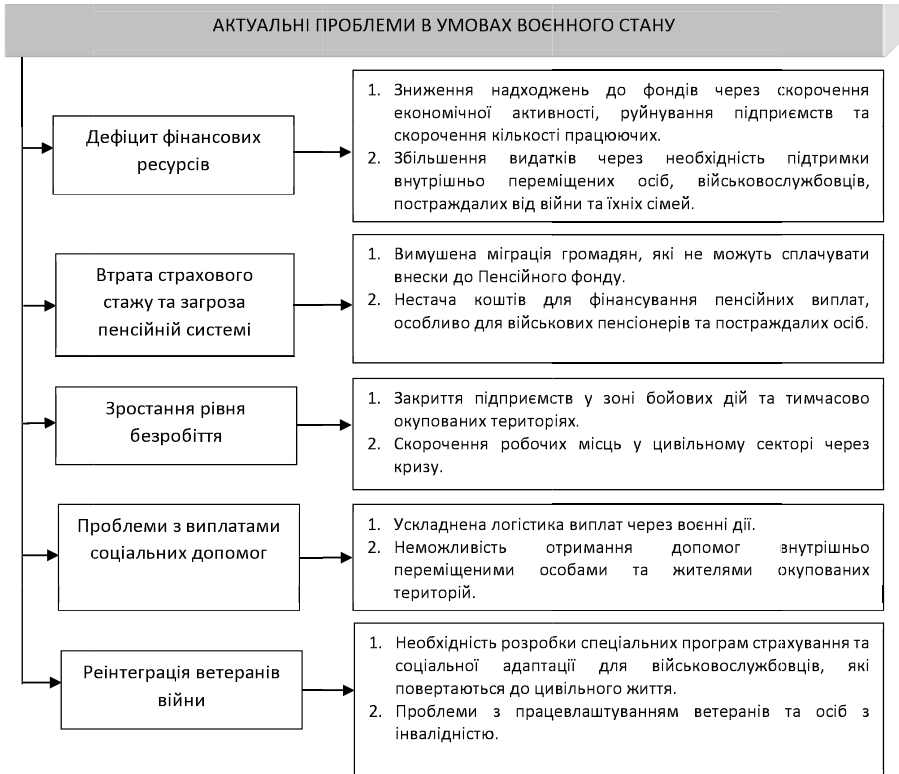

Рис. 2. Основні проблеми системи соціального страхування України, пов'язані з повномасштабною війною, структуровано і доповнено автором на основі [2; 8; 11; 19]

Наступним напрямом у сфері є подолання проблем безробіття та забезпечення економічної стабільності є підтримка зайнятості, що включає комплекс заходів, спрямованих на створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності працівників і стимулювання підприємницької діяльності. Важливу роль у цьому відіграють державні програми стимулювання малого бізнесу, які спрямовані на фінансову та консультаційну підтримку підприємців, надання пільгових кредитів, грантів та спрощення регуляторних процедур [8-14]. Такі програми сприяють

розвитку самозайнятості та створенню нових робочих місць, що, у свою чергу, позитивно впливає на економічний розвиток країни.

Окрім цього, значну увагу приділяють програмам перекваліфікації та професійної адаптації для внутрішньо переміщених осіб і ветеранів, які допомагають їм інтегруватися в ринок праці та знайти нові можливості для працевлаштування. Такі ініціативи включають навчальні курси, тренінги, підвищення кваліфікації та підтримку у відкритті власної справи. Завдяки цим заходам люди, які опинилися у складних життєвих обставинах, отримують шанс на гідну працю та економічну незалежність, що сприяє зменшенню рівня безробіття і підвищенню соціальної стабільності в суспільстві.

Останнім напрямом вирішення проблем пенсійної системи в Україні є комплексні реформи, спрямовані на підвищення її стійкості та ефективності. Одним із ключових напрямів є реформування пенсійної системи, яка включає запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування, що дозволить громадянам самостійно формувати додаткові пенсійні накопичення, які будуть інвестовані у фінансові інструменти та забезпечуватимуть стабільний дохід після виходу на пенсію. Окрім цього, важливим кроком є встановлення гнучких умов страхового стажу для людей, які постраждали від війни, що надасть змогу таким громадянам отримати пенсійні виплати, навіть, якщо вони не змогли повністю напрацювати необхідний страховий стаж через обставини, пов'язані з воєнними діями, вимушеним переселенням або іншими наслідками конфлікту [9–18]. Такий підхід сприятиме соціальній справедливості та підтримці найбільш уразливих верств населення (рис. 3).

Рис. 3. Шляхи вирішення проблем системи соціального страхування в Україні, побудовано і доповнено автором на основі [4; 13; 16; 22]

Отже, війна значно ускладнила функціонування системи соціального страхування в Україні, однак своєчасні реформи та міжнародна підтримка можуть допомогти подолати кризу. При чому, головним завданням залишається забезпечення фінансової стійкості, адаптація системи до сучасних умов та розробка ефективних програм підтримки населення, зокрема ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та безробітних.

Висновки. Система соціального страхування України відіграє важливу роль у забезпеченні соціальних гарантій для громадян, зокрема у питаннях пенсійного забезпечення, страхування від безробіття, тимчасової втрати працездатності, нещасних випадків на виробництві та медичного страхування. Однак, в умовах воєнного стану ця система стикається з низкою актуальних проблем, серед яких: значне зменшення надходжень до соціальних фондів через зниження рівня зайнятості, руйнування інфраструктури, а також збільшення кількості постраждалих осіб та нових потреб у соціальних виплатах. Однією з головних проблем є нестабільність фінансування та необхідність швидкого реагування на змінені обставини, що вимагає адаптації механізмів соціального страхування до умов війни. В умовах війни також значно збільшилась кількість осіб, які потребують допомоги з безробіття, тимчасової втрати працездатності та соціальної реабілітації, що підвищує навантаження на відповідні фонди. Іншою важливою проблемою є обмежений доступ до медичних послуг через зруйновану інфраструктуру та обмеження ресурсів. Однак система соціального страхування в Україні продовжує працювати, намагаючись забезпечити соціальний захист населення, незважаючи на труднощі. Для її ефективного функціонування необхідна постійна адаптація до нових умов, зміцнення інститутів соціального страхування, а також посиленна увага до потреб людей, які постраждали внаслідок війни.

1. Березіна, С. (2015). Сучасні тенденції в реформуванні системи соціального страхування України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка, (3), 25-31.
2. Братюк, В. П., Біла, М. М. (2018). Аналіз системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні. Причорноморські економічні студії, (34), 129-133.
3. Братюк, В. П., Пфістер, І. І. (2015). Пріоритетні напрями формування системи соціального страхування в Україні. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка, (20(6), 75-79.
4. Вальчук, О. І. (2020). Електронні сервіси в системі державного управління соціальним страхуванням в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток, (5), URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duug_2020_5_11. DOI: 0.32702/2307-2156-2020.5.55.
5. Велисар, Т. І. (2013). Соціальне страхування як складова системи соціального захисту населення України: актуальні питання. Вісник Житомирського національного агроекологічного університету, (1-2(2)), 290-296.
6. Задорожна, В. В., Заволока, Л. О. (2016). Соціальне страхування як вирішальна ланка системи соціального захисту населення України. Економіка. Фінанси. Право, (11(4)), 13-16.
7. Калінеску, Т. В. (2020). Розвиток страхової системи України в нестабільному соціально-економічному середовищі. Часопис економічних реформ. 2020. № 1. С. 36-42. DOI: 10.32620/cher.2020.1.05.
8. Качула, С. В. (2018). Формування інституту пенсійного страхування у системі соціального забезпечення України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, (20(2)), 20-24.

9. Козоріз, Г. Г. (2014). Напрями підвищення ефективного функціонування системи соціального страхування в Україні. *Регіональна економіка*, (4), 117-126.
10. Козоріз, Г. Г. (2017). Роль та місце соціального страхування в системі державних фінансів України. *Вісник Університету банківської справи*, (1), 110-117.
11. Кречотень, І. М. (2015). Проблеми розвитку системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 4(1), 80-84.
12. Кривошлик, Т. Д. (2018). Вплив тенденцій соціального страхування на розвиток системи страхового захисту в Україні. *Бізнес Інформ*, (12), 239-245.
13. Нечаєва, І. А. (2020). Реформа системи соціального страхування як засіб зміцнення соціально-економічної безпеки України в умовах перманентної кризи. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, (4), URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2020_4_16. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.4.58.
14. П'ясецька, А. І. (2013). Проблеми та перспективи системи соціального страхування в Україні. *Управління розвитком*, (16), 133-135.
15. Пазєєва, Г. М. (2021). Сучасний стан розвитку медичного страхування в Україні та його місце в системі соціального захисту. *Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка*, (4), 36-46. DOI: 10.31732/2663-2209-2021-64-36-46.
16. Прохоровська, С., Кулина, Г., Стецько, М. (2022). Реформування системи соціального страхування в Україні: проблемні аспекти та ключові завдання. *Світ фінансів*, (3), 66-82. DOI: 10.35774/SF2022.03.066.
17. Солоджук, Т. В. (2018). Фінансові ресурси системи соціального страхування України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*, (14(2)), 78-87.
18. Федина, В. В., Данилов, А. В. (2023). Сучасні тенденції реформування системи соціального страхування в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, (21), 37-41. DOI: 10.25313/2520-2057-2023-21-9522.
19. Христинченко, Н. П. (2020). Концептуальні засади реформування системи соціального страхування в Україні. *Наука і правоохорона*, (1), 177-185. DOI: 10.36486/np.2020.1(47).
20. Чебан, І. А., Абрамова, А. С. (2017). Оцінка стану системи соціального страхування України. *Молодий вчений*, (11), 1346-1350.
21. Чікань, М. В. (2021). Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як основа сучасної системи соціального захисту в Україні. *Право і суспільство*, (1), 106-110. DOI: 10.32842/2078-3736/2021.1.17.
22. Чоудрі, С. (2021). Державне регулювання соціально-страхової системи сфери охорони здоров'я в Україні. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*, (2), 53-60. DOI: 10.52363/2414-5866-2021-2-7.
23. Шевченко, О. С. (2013). Методологічні аспекти удосконалення соціального страхування як складової системи соціального захисту населення України. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*, (2), 284-291.
24. Шевченко, О. С. (2014). Реформування національної системи пенсійного страхування як основа соціальної безпеки України. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*, (681), 85-89.

-
1. Berezina, S. (2015). Suchasni tendentsii v reformuvanni systemy sotsialnoho strakhuvannia Ukrainy. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, (3), 25-31.
 2. Bratiuk, V. P., Bila, M. M. (2018). Analiz systemy zahalnooboviazkovoho derzhavnoho sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. *Psychohnomorski ekonomichni studii*, (34), 129-133.
 3. Bratiuk, V. P., Pfister, I. I. (2015). Priorytetni napriamy formuvannia systemy sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Ekonomika*, (20(6), 75-79.
 4. Valchuk, O. I. (2020). Elektronni servisy v systemi derzhavnoho upravlinnia sotsialnym strakhuvanniam v Ukraini. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, (5), URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2020_5_11. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.5.55.
 5. Velyksar, T. I. (2013). Sotsialne strakhuvannia yak skladova systemy sotsialnoho zakhystu naselennia Ukrainy: aktualni pytannia. *Visnyk Zhytomyrskoho natsionalnoho ahroekolohichnoho universytetu*, (1-2(2)), 290-296.

6. Zadorozhna, V. V., Zavaloka, L. O. (2016). Sotsialne strakhuvannia yak vyrishalna lanka systemy sotsialnoho zakhystu naselennia Ukrainy. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, (11(4)), 13-16.
7. Kalinesku, T. V. (2020). Rozvytok strakhovoi systemy Ukrainy v nestabilnomu sotsialno-ekonomichnomu seredovyschii. *Chasopys ekonomichnykh reform*. 2020. № 1. S. 36-42. DOI: 10.32620/cher.2020.1.05.
8. Kachula, S. V. (2018). Formuvannia instytutu pensiinoho strakhuvannia u systemi sotsialnoho zabezpechennia Ukrainy. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, (20(2)), 20-24.
9. Kozoriz, H. H. (2014). Napriamy pidvyschennia efektyvnoho funktsionuvannia systemy sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. *Rehionalna ekonomika*, (4), 117-126.
10. Kozoriz, H. H. (2017). Rol ta mistse sotsialnoho strakhuvannia v systemi derzhavnykh finansiv Ukrainy. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy*, (1), 110-117.
11. Krekoten, I. M. (2015). Problemy rozvytku systemy zahalnooboviazkovoho derzhavnoho sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 4(1), 80-84.
12. Kryvoshlyk, T. D. (2018). Vplyv tendentsii sotsialnoho strakhuvannia na rozvytok systemy strakhovoho zakhystu v Ukraini. *Biznes Inform*, (12), 239-245.
13. Nechaieva, I. A. (2020). Reforma systemy sotsialnoho strakhuvannia yak zasib zmitsnennia sotsialno-ekonomichnoi bezpeky Ukrainy v umovakh permanentnoi kryzy. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, (4), URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2020_4_16. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.4.58.
14. Piasetska, A. I. (2013). Problemy ta perspektyvy systemy sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. *Upravlinnia rozvytkom*, (16), 133-135.
15. Pazieieva, H. M. (2021). Suchasnyi stan rozvytku medychnoho strakhuvannia v Ukraini ta yoho mistse v systemi sotsialnoho zakhystu. *Vcheni zapysky universytetu «KROK». Serii: Ekonomika*, (4), 36-46. DOI: 10.31732/2663-2209-2021-64-36-46.
16. Prokhorovska, S., Kulyna, H., Stetsko, M. (2022). Reformuvannia systemy sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini: problemni aspekty ta kluchovi zavdannia. *Svit finansiv*, (3), 66-82. DOI: 10.35774/SF2022.03.066.
17. Solodzhuk, T. V. (2018). Finansovi resursy systemy sotsialnoho strakhuvannia Ukrainy. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, (14(2)), 78-87.
18. Fedyna, V. V., Danylov, A. V. (2023). Suchasni tendentsii reformuvannia systemy sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka»*, (21), 37-41. DOI: 10.25313/2520-2057-2023-21-9522.
19. Khrystynchenko, N. P. (2020). Kontseptualni zasady reformuvannia systemy sotsialnoho strakhuvannia v Ukraini. *Nauka i pravookhorona*, (1), 177-185. DOI: 10.36486/np.2020.1(47).
20. Cheban, I. A., Abramova, A. S. (2017). Otsinka stanu systemy sotsialnoho strakhuvannia Ukrainy. *Molodyi vchenyi*, (11), 1346-1350.
21. Chichkan, M. V. (2021). Zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia yak osnova suchasnoi systemy sotsialnoho zakhystu v Ukraini. *Pravo i suspilstvo*, (1), 106-110. DOI: 10.32842/2078-3736/2021.1.17.
22. Choudri, S. (2021). Derzhavne rehuliuвання sotsialno-strakhovoi systemy sfery okhorony zdorovia v Ukraini. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Serii: Derzhavne upravlinnia*, (2), 53-60. DOI: 10.52363/2414-5866-2021-2-7.
23. Shevchenko, O. S. (2013). Metodolohichni aspekty udoskonalennia sotsialnoho strakhuvannia yak skladovoi systemy sotsialnoho zakhystu naselennia Ukrainy. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*, (2), 284-291.
24. Shevchenko, O. S. (2014). Reformuvannia natsionalnoi systemy pensiinoho strakhuvannia yak osnova sotsialnoi bezpeky Ukrainy. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Ekonomika*, (681), 85-89.